

Kotimaisten kielten lausunto esitykseksi viittomakielilainiksi
23.10.2014
Pirkko Nuolijärvi

Mitä mieltä olette viittomakieltä käyttävän määritelmästä?

- Viittomakielen määritelmä on hyvä ja asianmukainen.
- Jotta kuurona syntyvä lapsi saa viittomakielen omaksi kielekseen, se onnistuu vain, jos hänen vanhempiensa oma kieli on viittomakieli tai kuulevilla vanhemmilla on mahdollisuus oppia viittomakieltä riittävän hyvin lapsen kielellisen kehityksen takaamiseksi jo varhaisvaiheesta lähtien. Joko tässä yleislaissa tai erityislainsäädännössä tulisi kiinnittää huomio myös tähän mahdollisuuteen kasvaa viittomakieliseksi ja siten kuulevien vanhempien oikeuteen saada viittomakielen opetusta.

Mitä mieltä olette ehdotetun viittomakielilain tavoitteesta? Edistääkö laki viittomakieltä käyttävien kielellisten oikeuksien toteutumista, heidän mahdollisuuksiaan käyttää omaa kieltään ja saada tietoa viittomakielellä?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muuta, mitä?

Millä muilla keinoilla viittomakieltä käyttävien kielellisten oikeuksien toteutumista voitaisiin edistää? Mitkä ovat esimerkiksi keskeisimpiä kehittämiskohteita tai -tapoja suomenruotsalaisen viittomakielen aseman parantamiseksi?

- Keskeisimpiä alueita ovat lasten oikeus viittomakieliseen opetukseen, kuulevien vanhempien oikeus ja sitä koskeva tuki viittomakielen opetukseen sekä viittomakielisen informaation lisääminen perinteisissä viestimissä ja Internetissä. Näiden alueiden kehittäminen on tärkeää sekä suomalaista että suomenruotsalaista viittomakieltä käyttävien kannalta. Tähän työhön tarvitaan opetuksen järjestäjien, tutkijoiden ja opetushenkilökunnan asiantuntemusta ja yhteistyötä sekä yhteiskunnan tukea.

Millaista erityislainsäädäntöä eri hallinnonaloilla tarvitaan, jotta viittomakieltä käyttävien oikeudet toteutuvat? Työryhmän mietinnössä kerrotaan eri hallinnonalojen lainsäädännön ongelmista ja kehittämistarpeista. Mitä muita mahdollisia ongelmia ja kehittämistarpeita erityislainsäädäntöön ja sen soveltamiseen liittyy? Esimerkiksi miten viranomaiset huolehtivat tulkitsemisesta/tulkkauksesta sosiaali- ja terveydenhuollossa?

- Tulkkauksen järjestäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa on tärkeää, ja viranomaisten tietämystä tulkkauksen järjestämisestä tulee lisätä. Sen lisäksi tulisi kiinnittää huomiota viittomakielen koulutuksen riittävyyteen ja siihen, että erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä opetuksessa olisi enemmän sellaisia henkilöitä, jotka voivat palvella viittomakielisiä viittomakielellä. Tämä merkitsee viittomakielen opetuksen lisäämistä eri tasoilla. Erityislainsäädännössä tähän asiaan tulee kiinnittää entistä tarkempaa huomiota.

Mitä muita tärkeitä kehittämiskohteita mielestänne on niiden lisäksi, jotka työryhmä on nostanut kannanotossaan esiin?

- Suomessa on mahdollisuus rekisteröidä vain yksi äidinkieli. Mahdollisuus rekisteröidä kaksi äidinkieltä on tärkeää ja yhä ajankohtaisempaa monen muunkin ryhmän kohdalla, mutta erityisesti viittomakielisten kohdalla, jotka myös suomea tai ruotsia hyvin hallitsevina eivät aina rekisteröi itseään viittomakieliseksi.

Mitä ajatuksia teillä on viittomakielisten perheiden kuulovammaisten ja kuulevien lasten asemasta?

- Kuten kuulevilla vanhemmilla tulee olla mahdollisuus oppia viittomakieltä riittävän hyvin lapsen kielellisen kehityksen takaamiseksi jo varhaisvaiheesta lähtien, ovat muut kuulevat ja kuulovammaiset perheenjäsenet yhtä tärkeässä asemassa kuuron lapsen kehityksen tukijoina. Perheen vuorovaikutuksen kannalta kaikki tuki perheenjäsenten viittomakielen edistämiseen on tärkeää, ja tämän edistämisessä sosiaali- ja opetustoimen asiantuntijoilla on ratkaiseva rooli.

Tuetteko viittomakielilakityöryhmän ehdotuksia?

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa
- Muuta, mitä?

Mitä muita ajatuksia teillä on työryhmän mietinnöstä ja siihen sisältyvistä ehdotuksista?

- Viittomakielilain toteutumisen seuranta ja valvonta tulee järjestää mahdollisimman asianmukaisella tavalla. Suomen viittomakielten kielipoliittisessa ohjelmassa (2010) esitettiin, että perustetaan viittomakieliasiain neuvottelukunta. Tämä on edelleen kannatettava ehdotus. Sen lisäksi valtioneuvoston tulee kertomuksessaan kielilain toteutumisesta kiinnittää huomio myös viittomakielisten oikeuksien toteutumiseen, kuten se on esimerkiksi viime raportissa (2013) tehnytkin. Viittomakieliasiain neuvottelukunta voisi kuitenkin keskittyä paljon syvemmin ja yksityiskohtaisemmin

viittomakielisten tilanteeseen, joten erillisen neuvottelukunnan perustaminen on välttämätöntä.